GAZETA LWOWSKA.

W Piątek — N^ro. 23. — 25. Lutego 1825.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— Ze Lwowa. —

Dnia 20. Lipca r. z. rozdawano w Suczawie nagrody przeznaczone od Rządu za naypięknieysze po stadnikach Skarbowych zrzebce i naypięknieysze bydło własnego chowu, przyczém *a*) Ludwik Mohr z Ickania za naypięknieyszego źrzebca otrzymał 20 Cz. Złt. w złocie; *b*) Jan Kornelson z Ickania za takąż klaczkę 6 Cz. Złt. w złocie; *c*) Jerzy Geosar z Arbory za naypięknieyszego byka 12 ZR. M. K.; *d*) Wilhelm Hudel i Ewa Lazer, obie z Ickania, za naypięknieysze krowy po 8 ZR. w M. K.

— Z Wiédnia. —

Szczęśliwie odnawiaiącą się uroczystość urodzin N. Pana, przypadaiącą w d. 12. b. m. obchodzili wierni mieszkańcy Stolicy, iak i wszystkich części Monarchii nabożeństwem i pobożnemi modłami, aby naylepszego Monarchę długiem obdarzył życiem. W teatrach szczególniéy oświeconych odśpiewano pieśń ludu: »Boże zachoway Cesarza Franciszka!« przyczém obecni ku nayukochańszemu Oycu Oyczyzny żywy udział z uczuciem okazywali. Poiedyńczy święcili licznemi czyny dobroczynności i skromnemi uciechami dzień, który dla każdego wiernego poddanego iest świętem miłości, wierności i naydroższych życzeń!

Jan Chrzciciel Lutz, oboyga praw Doktor i Adwokat nadworny woienny, maiąc sobie przez C. K. Radę woienną za porozumieniem się z C. K. powszechną Kamerą nadworną w zaufaniu o iego umiętności i zdolności, prawną obronę Skarbu woiennego, w sprawie bardzo znacznéy przeciwko temuż wytoczonéy, poruczoną, takowéy z odpowiadaiącym dopilnował skutkiem, nadto nie tylko zrzekł się należącego w téy mierze wynagrodzenia za swoię pracę, ale nawet zwrotu wydatków z tego powodu poniesionych, z oświadczeniem, iż zaufanie, iakie dwie instancyie w nim położyły i przekonanie, że ku dobru Skarbu cokolwiek przyłożył się, dostatecznie go wynagradzaią. O czém, gdy Rada nadworna woienna N. Pana zawiadomiła, Monarcha uchwałą Swoią z d. 15. Stycznia 1825 raczył wspomnionemu Adwokatowi nadwornemu woiennemu Swoie naywyższe oznaymić upodobanie.

— Z Królestwa Lombardzko-Weneckiego. —

Jego Cesarzowicowska Mość Arcy-Xiążę Wice-Król z Małżonką Swoią po dwumiesięcznym pobycie w Wenecyi opuścił w d. 4. Lutego to miasto i udał się do zamku Stra, zkąd w d. 5. przedsięwziął dalszą podróż do Mantui.

W d. 31. z. m. odbył się w Wenecyi uroczysty obrzęd włożenia baretu Kardynalskiego Hrabiemu Gaysrukowi, Arcybiskupowi Medyolańskiemu. Jego Cesarzowicowska Mość Arcy-Xiążę Wice-Król, po Mszy odprawionéy przez Biskupa Choggia i odczytaniu aktu delegacyi i Papiezkiego *Breve*, włożył Kardynałowi baret. Po tym obrzędzie, odśpiewano *Te Deum*, a lud otrzymał potroyne Papiezkie błogosławieństwo. Poczém Kardynał miał u Arcy-Xięcia Wice-Króla prywatne posłuchanie; na zakończenie była uczta, na któréy znaydowali się Kardynał, znakomitsi Duchowni, cywilni i woyskowi Urzędnicy.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ameryka Hiszpańska.

Podług listów z Buenos-Ayres z d. 3. Października r. z., które Gazeta Madrycka ogłasza, kolumna roialistów pod sprawą Jenerała Valdez miała pobić i znieść korpus niepodległych tey prowincyi pod Sala; wielu mieszkańców téy prowincyi, których sposób myślenia nie iest naganny, z boiaźni pouciekali.

Równie te listy dodaią ieszcze, że miasto Mendoza (o którém w Nrze. 21. Gaz. na. donosiliśmy) w Wice-Królestwie Buenos-Ayreskiem, na granicy Chiliyskiey położone, miało się od Związku prowincyi rzeki la Plata oderwać i Króla Ferdynanda VII. ogłosić. Bezwątpienia na tém wspiera się wiadomość będąca od nieiakiego czasu w obiegu w Madrycie, że kilka pułków losem wybranych wsiąść maią na okręty i popłynąć do zbuntowanych Amerykańskich posiadłości.

Hiszpaniia.

Gwiazda donosi z Madrytu z d. 27. Stycznia: Rząd nasz wręczył Angielskiemu sprawuią-

cemu interesa Notę, w którey protestuie się przeciwko środkom przez W. Brytaniią przedsięwziętym, lub nadal przedsiewziąć się i do tego zmierzać maiącym, aby w naszych Amerykańskich posiadłościach pośrednio lub bezpośrednio innę Władzę nad prawą Króla Ferdynanda VII. uznać. Angielski sprawuiący interesa wysłał gońca z tą protestacyią do Rządu swoiego; P. Zea Bermudez ze swoiey strony wyprawił gońca do Paryża, który bez wątpienia przywiezie postanowienie Jego Chrześciańskiey Mości.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Text zawarty w Mowie Lorda Kanclerza przy zagaieniu Parlamentu w d. 5. Lutego, a ściągacy się do traktatów handlowych, które Angliia zawrzeć ma z prowincyiami Hiszpańskiemi będącemi w powstaniu, opiewa podług przekładu z Kuryiera z d. 3. t. m. wieczorem, umieszczonego w Gazetach Paryzkich w istotnym punkcie inaczey iak tłomaczenie, któregośmy w przeszłym Numerze udzielili; mianowicie nie masz tam słów: »i swoię niepodległość ustaliły«, równie prowincyie owe nie są nazwane »Państwami«, lecz »kraiami«. Cały text opiewa według przekładu Kuryiera w sposobie następuiącym: »Zgodnie z powtórzonemi w imieniu Króla Jegomości nastąpionemi oświadczeniami, Król przedsięwziął środki, aby między tém Królestwem i owemi kraiami Ameryki, które, iak się okazało, rozdział swóy od Hiszpanii uskuteczniły, iuż istnieiące związki handlowe przez traktaty potwierdzić i t. d.«

Papiery Kolumbiyskie i Mexykańskie, iak Gwiazda (podług Kuryiera) zapewnia, miały spaść z powodu zbyteczney ostrożności, iaka iest w Mowie zagaiącey względnie nowych Amerykańskich posiadłości i godney uwagi troskliwości, przez którą słowa: »niepodległość« uniknniono.

Podług wiadomości z wyspy Ceylonu z d. 15. Czerwca r. z. wszczęły się choroby w wielu okolicach przez posuchę. Szczególniey silne gorączki panowały w obwodach Chitaw, i części północney Kolumbo. Wielu żołnierzy Europeyskich i Oficerów pomarło.

Sir Robert Wilson po 20dniowym pobycie w Ostendzie wsiadł wraz z córką swoią w dniu 30. z. m. na okręt i popłynął do Londynu.

Dzienniki Londyńskie wiodą nieustannie spór względem przeznaczenia 15,000 ludzi, któremi woysko lądowe Angielskie ma być wzmocnione. Zdaie się być rzeczą pewną, że 5000 ludzi przeznaczonych iest do Indyiów Wschodnich; lecz inne 10,000 wysyłały niektóre Dzienniki do Irlandyi (na co pisma oppozycyyne powstaią); inni przeznaczaią ie do Portugalii, aby powiększaiącemu się wpływowi Francyi przeszkodzić; inni nakoniec upatruią w tém środki ostrożności, w skutek nieukontentowania, iakie Mocarstwa lądowe miały okazać względnie uznania Państw Amerykańskich przez Angliią. Ci, którzy są ostatniego zdania, dodaią iednak, iż w takim razie prędzéy uzbroienie okrętów, iak zaciąg woyska powinno być rozporządzone. — Z resztą niższe klassy ludu w Anglii, nie okazuią wielkiey skłonności do służby wschodnio-indyyskiey. Od dwóch miesięcy są iuż zaciągi otwarte, a zaledwie 200 zaciągnęło się do woyska. W Irlandyi iest ich blisko 500.

Drukarnia policyyna w Edymburgu prawie zupełnie spłonęła w ogniu w d. 25. z. m. Częśc rękopismu nowego romansu Waltera Skotta: »Woyny krzyżackie« stała się pastwą płomieni, autor takowy rękopism uzupełni; lecz przezto wydanie tego dzieła spoźni się o cztéry miesiące.

Francyia.

Król rozporządzeniem swoiem zwołuie pod chorągwie 12000 młodych ludzi z klasy wieku 1823 roku. Jestto pierwszy nabór, który więcey iak od roku gotowy.

Izba Parów przyięła w pośród siebie w d. 31. Stycznia Margrabiego Maleville, o którego przypuszczeniu, niedawno wyrzeczono, słuchała zdań sprawy względem proiektow do ustaw, osobistego nakładania podatków i pożyczki niektórych Departamentów i miast dotyczących się, i skończyła rozpoznanie proiektu względem wschodnich żup solnych i t. d. który iak iuż donieśliśmy przyięła 142 głosami przeciwko 33.

Izbie Deputowanych udzielano w d. 1. Lutego wykaz 27 próśb, ściągaiących się do proiektu wynagrodzenia.. Zdanie sprawy w tey mierze miało w d. 4. lub 5. nastąpić.

Na posiedzeniu Izby Parów z d. 28. Stycznia Hrabia Chaptal, przy rozpoznawaniu proieku do prawa dotyczącego się żup solnych w wschodniey Francyi rzekł między innemi: »Doły solne *Marais salans* *) w południowey i zachodniey Francyi dostarczały dotąd soli za niższą cenę, i w takiey ilości, iż można było nią większą część Francyi opatrzyć, podczas gdy zrzódła soli w Lotaryngii, w Alzacyi i w Departamencie Jura, mieszkańców wschodniey Francyi, naydaley od morza będących, dostatecznie solą opatrzały. Przez tak szczególny podział tego wielkiego dobrodzieystwa Opatrzności, nietylko zużycie soli zostało dla całey Francyi zapewnione, lecz

---

*) Doły nad brzegiem morza, w które zbiera się woda morska, iak wiadomo słona, aby promienie słoneczne sól wydystylowały.

ieszcze wielką ilość wyprowadzano do Państw ościennych. Taki był stan rzeczy, gdy odkrycie bogatych kopalni soli kamienney w Królestwie Wirtembergskiem i W. Xięstwie Badeńskiem wywóz nasz zmnieyszyło i prawie w niwecz obróciło. Atoli prawie pod ten sam czas, Bóstwo Francyią się opiekuiące dozwoliło nam na ziemi naszey odkryć żyły soli kamienney, równie obfite, daleko się rozciągaiące, a łatwiey mogące być użyte iak nowo odkryte w Badeńskiem i Wirtembergskiem. Żyły te soli leżą na wschodniey granicy w punkcie od obudwóch mórz naywięcey odległym i przytykaią prawie do kraiów, któreśmy dotąd solą opatrywali. Położenie to dozwala nam spodziewać się, że z nową korzyścią rozpocząć możemy związki handlowe, które utraciliśmy. Pierwsze roboty, które istnienie soli kamienney potwierdziły, przedsięwzięte były w Vic w Departamencie Meurthe i w iego okolicy. Pierwsze składy soli odkryto dnia 14. Maia 1819 w głębokości 195 stop. Doświadczenia świdrem od tego czasu przedsiębrane odkryły tę samę składy na płaszczyznie 30 mil czworobocznych fran. Jedynaście składów soli zupełnie przewiercono; miąższość ich tworzy massę 240 stopni. Cała rozciągłość żył solnych i ich miąższość nie iest ieszcze oznaczona; część zaś znana wystarczyłaby, by rocznie milion cetnarów więcey, iak przez sto tysięcy lat dostarczała.«

Wydział Izby Deputowanych upoważniony do rozpoznania proiektu do ustawy względem wynagrodzenia wychodzców, iak chce mieć Gazeta Codzienna, dodał do Arty. 2. teyże ustawy przepis, iż we wszystkich przypadkach, w którychby emigrant dowiódł, iż pokrzywdzony o połowę, zostawione mu są wszystkie środki prawne równie, iak zwyczaynemu przedawcy nieruchomego maiątku. Twierdzenie to Gazety Codzienney, daie powód Gwiazdzie do następuiącey uwagi: powiedzieliśmy iuż, że mogą zayść przypadki, w których wynagrodzenie nie może być zastosowane, a prawie do dwóch millionów podaliśmy nadrostu. Komissyia była zatem, i zgadzała się w tey mierze z Rządem zupełnie, aby w tey summie, bez powiększenia samey ilości summy wynagradzaiącey, znaleźć można środki wynagrodzenia, któreby tym się należały, którzy nadto przy przedaży dóbr zostali ukrzywdzeni. Ten iest prawdziwy początek rzeczy.

Względem rozczeń, które wyzuci z maiątków właściciele w Departamentach do Niemiec i Beligium odstąpionych, o wynagrodzenie z innemi wychodzcami czynią, Gwiazda tak mówi: »Właściciele belgiyscy i inni nie mogą nic bezpośrednio żądać, tylko ich Rządy mogą ich imieniem wnosić reklamacyie. Rząd Francuzki w takim razie odpowiadałby przez wzaiemne rosczenia, i żądałby wynagrodzenia ze swey strony dla poddanych francuzkich, którzy w Belgium mieli dobra, a takowe zostały zabrane. Takim sposobem nastąpiłyby obrachunki, które możemy zapewnić, niewypadłyby z naszą szkodą.

Podług Monitora, Jenerał Excelmans, z Jenerałów w roku zeszłym pensyionowanych, wszedł znowu do czynney służby.

Jenerał Bouvet de Lozier poległ w poiedynku z Szefem szwadronu w d. 29. z. m. w Fonteinebleau.

W d. 4. Lutego o godzinie 11tey rano wszczął się pożar w Paryżu w dachu łukowym Pałacu królewskiego (*Palais Royal*) gdzie się znayduie gra maryionetek i cieniowa, któryto pożar łatwo mógł wiele zniszczyć, gdyż w dniu tym silna burza panowała; przez usiłowanie pompierów ogień wnet ugaszono, iednakowoż dachy siedmiu łuków zupełnie spaliły się. W dniu tym samym wszczął się ogień w drukarni gazety francuzkiey, ale i ten prędko ugaszono.

Włochy.

Gazeta Nadworna Turyńska z d. 25. Stycznia zawiera Traktat zawarty między Królestwem Sardyńskiem a Wielką Portą, z notami i rozporządzeniami, które z obwarowania tegoż wypadły. Ogłoszenie onegoż poprzedza następuiące Uwiadomienie król. Admiralicyi: »Admiralicyia Króla Jegomości; Niechay każdemu będzie wiadomo, iż między Królem Jegomością, Panem naszym, i W. Portą, przez pełnomocnego w tey mierze Ministra, zawarty w d. 25. Października 1823 w Konstantynopolu Traktat, należycie został ratifikowany, przez który prawa i stosunki obustronnych poddanych oznaczone, ich wzaiemnemu handlowi morskiemu publiczna rękoymia nadana, i król. banderze wolna żegluga na czarnem morzu iest dozwolona. Król Jegomość kazał nam przez król. Sekretaryiat Stanu spraw zewnętrznych, autentyczny exemplarz wspomnionego Traktatu wraz z obiaśniaiącemi notami i rozporządzeniami, iakie z obawarowani a onegoż wypłynęły, doręczyć, aby wszystko w naszem Archiwum złożone i zachowane być mogło, oraz zalecił te dokumenta publicznie drukiem ogłosić.« W skutek naywyższych rozkazow ogłaszamy publiczności, że ten Traktat i wyżey wspomnione noty i rozporządzenia brzmią w sposobie następuiącym.

W imię Boże. Amen.

»Jego Król. Mość Karol Felix, Król Sardynski, Xiążę Sabaudzki i Genueński i t. d. Xiążę Piemoncki i t. d. i t. d. i Jego Cesarska Mość

Wielki Sułtan, i dostoyny Otomański Monarcha, naypotężnieyszy Cesarz Otomański, straszny Władzca wielu bardzo obszernych kraiów, Sułtan Mahmud Chan II. równém życzeniem przeięci między sobą i swemi właściwemi Państwami i ludami trwałe pokoiu i przyiaźni stosunki ustalić, iakoteż poddanym obu wysokich układaiących się stron, korzyści związków handlowych, opartych na wzaiemnych korzystnych posadach i zasadach, zapewnić, uznali za rzecz stosowną zawrzeć uroczysty i ostateczny Traktat przyiazni, pokoiu, handlu i żeglugi, podług wzoru traktatów z innemi sprzymierzonemi Mocarstwami istnieiących. — Król Jegomość Sardyński użył w téy mierze pośrednictwa swego przyiaciela i sprzymierzeńca Króla połaczonych królestw W. Brytanii i Irlandyi, i dla tego za przyzwoleniem Króla W. Brytanii mianował swym Komisarzem i pełnomocnikiem Wysoce urodzonego JP. Percy Clinton Sydney, Lorda Wice-Hrabiego i Barona Strangford, Para Królestwa Irlandyi, Kawalera W. krzyża orderu łaziennego, i król. Portugalskiego wieży i miecza, i wielu innych orderów, Członka tayney Rady Króla Jegomości W. Brytanii i Jego nadzwyczaynego Posła i pełnomocnego Ministra przy wysokiéy Porcie Otomańskiéy; — a Jego Cesarska Mość Sułtan Mahmud Chan II. mianował ze swoiey strony na swych Komissarzy i Pełnomocników Mehmeda Aarif Bei Efendego, byłego Kadiaskara Rumelii, Mehmeda Sadik Reis Efendego teraźnieyszego W. Kanclerza Państwa, i Mehmeda Seida Efendego Jeneralnego Inspektora Artyleryi, którzy po wymianie swych właściwych, w należytéy formie zrobionych pełnomocnictw, i po doyrzałéy rozwadze, zgodzili się na następuiące artykuły, takowe zawarli i podpisali. Art. I. Król Jegomość Sardyński i W. Porta Otomańska w takiem samym sposobie iak W. Porta z innemi Mocarstwami iest przez związki połączona, zawieraią traktat przyiaźni, w skutek którego, iak stosunki przyiaźni i dobrego porozumienia wymagaią, kupcy, poddani i handlowe okręty Króla Jegomości Sardyńskiego do Państw Otomańskich przybywać, tamże z zupełnem bezpieczeństwem handlować i wszelkiéy opieki i pomocy pewnymi być mogą. Równie kupcy, poddani i okręty handlowe W. Porty mogą Państwa Króla Jegomości Sardyńskiego w zupełnem bezpieczeństwie zwiedzać i wszelkiéy opieki i pomocy być pewni. 2) Poddani i kupcy obu stron układaiących się opłacać będą należytości cła od przywozu i wywozu swych towarów (wyiąwszy zakazanych i kontrabandowych), a mianowicie kupcy Sardyńscy trzy procenta, iak inni europeyscy kupcy, równie tyleż kupcy Otomańscy; nad tę umowioną ilość nie ma być więcéy z obudwóch stron żądano. 3) Kupcom Sardyńskim, równie iak i drugim Europeyczykom wolno iest, brać i wywozić z płodów Turcyi takie towary i artykuły, których wywóz nie zakazany, a których sam kray nie potrzebuie. 4) W częściach Państwa Otomańskiego, gdzie Sardyńscy poddani prowadzić będą handel, i gdzie obecność Konzula lub Wice-Konzula do zawiadowania ich sprawami i interessami oczewiście będzie potrzebną, maią być ustanowieni Konzulowie i Wice-Konzulowie, wybrani z poddanych Sardyńskich, którym potrzebne dyploma i wyroki z przywileiami ich pochodzenia, swobód maią być wygotowane. Równie wolno iest W Porcie, gdy osądzi za potrzebę, zaprowadzić w Sardynii Schach Benderow lub Konzulów i Wice-Konzulów, którzy iako takiemi w spobie przyzwoitym odznaczeni i tymże zwyczayne przywileie maią być przyznane. 5) Schach Benderowie i Wice-Konzulowie, rezyduiący w miastach portowych Sardynii, pobierać będą należytości konzulackie od towarów kupców Otomańskich, które okręty handlowe Porty Otomańskiéy tamże wprowadziły i wyładowały, i własciwie podług Taryfy maiącey być ustanowioną, a kupcy Sardyńscy płacić będą Konzulom i Wice-Konzulom swego narodu zwyczayne należytości konzulackie od towarów, które na okrętach Sardyńskich do portów Tureckich wprowadzać i wyładowywać będą.

(*Dokończenie nastąpi*).

Królestwo Oboiéy Sycylii.

Król udzielił bezwarunkowéy amnestyi wszystkim podoficerom i szeregowym siły lądowéy i morskiéy, obwinionym o zbiegostwo, równie zawarte przez woyskowych bez pozwolenia swych Władz szluby potwierdził, i przezto od zasłużonych kar uwolnił.

Królestwo Polskie.

— *Z Warszawy d. 14. Lutego.* —

Jego Cesarzowicowska Mość W. Xiąże Mikołay wczoray przed południem, a Jéy Cesarzowicowska Mość W. Xiężna Alexandra o godzinie 3 po południu szczęśliwie przybyli do Warszawy. Mieszkańcy Stolicy z tego powodu wieczorem oświecili swe domy.

Redakcyia Józefa Bensy; Druk Pillerów.